

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen
Kampmannsgade 1
1780 København K.

Att.: Anne Aarup Obling

Sendt til: aob@eogs.dk

København, den 17. marts 2011

Udkast til forslag til Lov om ændring af lov om visse erhvervsdrivende virksomheder og lov om finansiel virksomhed. (Tilsyn med visse omdannede tidligere finansielle virksomheder, krav til ledelsen af sparekassefonde og ændring af stemmeretsbegrænsninger, m.v.)

Erhvervs- og Selskabsstyrelsens høring af 4. marts 2011.

Dansk Aktionærforening finder det stærkt tiltrængt med en revurdering af gældende regler for fonde, foreninger og selskaber, der tidligere har drevet finansiel virksomhed, men som har udskilt den finansielle virksomhed i et selvstændigt aktieselskab.

Medlemsdemokratiet og ejerindflydelsen har overordentlig trange kår i foreningerne og selskaberne. For fondene såvel som for foreningerne og selskaberne står det sløjt til med corporate governance. Alt for ofte har mangelen på ejer-/medlemskontrol, kombineret med en udygtig ledelse, ført til, at store værdier er blevet ødet bort; for sparekassefondenes vedkommende er det myndighedernes tilsyn, der har svigtet. Alt for ofte udøves virksomheden ikke til fremme af medlemmernes interesser.

Efter Dansk Aktionærforenings opfattelse, vil det foreliggende lovforslag ikke, eller kun i ringe omfang, råde bod på de åbenbare problemer på området.

Ejerskab til de omdannede finansielle virksomheder

De finansielle virksomheder, der - efter at have udskilt virksomheden i et aktieselskab - er omdannet til fonde eller foreninger/selskaber, kan, for alle praktiske formål opdeles i a) sparekasser, b) kreditforeninger og c) gensidige forsikringsselskaber.

Sparekasserne var, og sparekassefondene er, selvejende institutioner, medens kreditforeningerne og de gensidige forsikringsforeninger/-selskaber efter andelsretlige principper var ejet af medlemmerne (kunderne), der i et nærmere bestemt forhold ofte hæftede for foreningens/selskabets forpligtelser.

a) Sparekasser

For sparekassefondene giver det ikke nogen mening at tale om medlemsdemokrati og ejerindflydelse. Fondene har hverken medlemmer eller ejere.

Sparekassefondene har været indrettet i åbenbar modstrid med almindelige, fondsretlige grundsætninger. Sparekasseaktieselskabet har ikke blot ret, men også pligt, til at

udpege et flertal af fondens bestyrelsesmedlemmer. I adskillige tilfælde har der i øvrigt været fuldt sammenfald mellem sparekasseaktieselskabets og fondens bestyrelse.

Ifølge lovforslaget kan bestyrelsen for det underliggende sparekasseaktieselskab herefter alene udpege et mindretal af sparekassefondens bestyrelse. I Dansk Aktionærforening er vi tilbøjelige til at mene, at **det ville være hensigtsmæssigt med en yderligere beskæring af sparekasseaktieselskabets indflydelse i fonden.**

Det gøres af økonomi- og erhvervsministeriet gældende, at de misbrugssituationer, vi før og efter finanskrisen har været vidner til i sparekassefondene, formentlig kan henføres til "kasketforvirring". Heri er vi ikke enige. I alt fald kan miseren næppe henføres til "kasketforvirring" alene. Forvirringen er sikkert i lige så høj grad udgået fra fondenes meget rummelige vedtægtsbestemte formål, som myndighederne har godkendt.

Meget ofte kan man i sparekassefondenes vedtægter finde en bestemmelse formuleret som følger: *Fonden kan efter bestyrelsens frie skøn yde støtte til eller på enhver måde virke til gavn for X bank a/s.* Bestemmelsen må antages hos læge bestyrelsesmedlemmer at have været med til at fremkalde den opfattelse, at fonden frit kunne begunstige sparekasseaktieselskabet.

Der bør ved lov fastsættes **væsentligt snævrere grænser for fondenes vedtægtsbestemte formål**, således at godtroende bestyrelsesmedlemmer ikke på ny medvirker til misbrug af fondens midler.

b) Kreditforeninger

De tidligere kreditforeninger har i realiteten antaget karakter af selvejende institutioner. Nok er det medlemmerne (kunderne), der vælger et repræsentantskab, der vælger bestyrelsen. Men med bestemmelsen i § 219 i lov om finansiel virksomhed, hvorefter egenkapitalen ved afvikling af en forening, der har været et realkreditinstitut, ikke kan udloddes til medlemmerne, har medlemmernes ejerskab i væsentlig grad mistet indhold.

Realdania er et eksempel på en kreditforening (Kreditforeningen Danmark), der helt har mistet forbindelsen til sine medlemmer. På den givne baggrund kan det undre, at foreningen ikke er undergivet fondstilsyn.

De tidligere kreditforeninger lider under et svagt, eller ikke-eksisterende, medlemsdemokrati. Og corporate governance i de tidligere kreditforeninger lader meget tilbage at ønske. Under foreningen ligger ofte et holdingselskab, der ejer realkreditaktieselskabet. Det er ikke usædvanligt, at hele foreningens bestyrelse også har sæde i ikke blot holdingselskabets men også i realkreditaktieselskabets bestyrelse.

Medlemmernes manglende engagement i kreditforeningerne kan formentlig i nogen grad henføres til det stærkt reducerede indhold af ejerskabet. Men det måtte være muligt ved lov at **skærpe kravene til god selskabsledelse (corporate governance) i de tidligere kreditforeninger.**

c) Gensidige forsikringsselskaber

I modsætning til, hvad der gælder for de tidligere sparekasser og de tidligere kreditforeninger, er omdannelsen af gensidige forsikringsforeninger/-selskaber (til aktieselskaber) *ikke* reguleret ved lov.

Nu som før tilhører formuen i de (tidligere) gensidige forsikringsselskaber således forsikringskunderne (medlemmerne). Typisk hedder det i vedtægterne for de tidligere gensidige forsikringsselskaber, at repræsentantskabet med kvalificeret flertal kan be-

slutte at opløse foreningen/selskabet, og at formuen ved opløsning skal udloddes til forsikringstagerne.

Det er på denne baggrund bekymrende, at økonomi- og erhvervsministeriet lægger til grund, at medlemmerne ikke kan modtage udbytte eller andel af foreningens formue ved opløsning (jfr. således 1. ordførernotat af 8. februar 2011). Medlemmerne kan meget vel tage del i en udlodning, helt eller delvis, af foreningens formue. Det kræver blot en beslutning herom i repræsentantskabet.

Ministeriets markante fejlopfattelse kaster et lidt tvivlsomt skær over den øvrige del af lovforslaget, der skal regulere forholdene i de tidligere gensidige forsikringselskaber.

Navnlig i relation til de tidligere gensidige forsikringselskaber er det helt **afgørende, at myndighederne (uanset om det er Finanstilsynet eller Erhvervs- og Selskabsstyrelsen) lægger vægt på, at ændringen ikke strider mod deltageres interesser (jfr. § 19 b, stk. 2 i lovforslaget).**

Denne bestemmelse er ikke ny. Finanstilsynet, der hidtil har godkendt vedtagne vedtægtsændringer forudsættes (også) at foretage en vurdering af, om ændringerne vil begrænse deltageres indflydelse på virksomheden (p. 23 i bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser).

Det er en forudsætning, som myndighederne hidtil har taget for let på. Finanstilsynet synes at have overset, at medlemmerne af de tidligere gensidige forsikringselskaber er ikke blot kunder i, men også ejere af, forsikringselskabet. Myndighederne synes at have medvirket til at beskytte bestyrelsen mod medlemmerne snarere end at varetage medlemmernes interesser.

Et af de tidligere gensidige forsikringselskaber har med en række ændringer af formålparagraffen, som alle er godkendt af Tilsynet, transformeret selskabet fra et andelsselskab ejet af forsikringstagerne til en "selvejende institution med medlemsindflydelse". Efterfølgende har Finanstilsynet godkendt en ændring af det pågældende selskabs vedtægter, som for praktiske formål gør det umuligt for repræsentantskabet senere at ændre vedtægterne. Uden lovhjemmel har Finanstilsynet medvirket til en de facto konfiskation af medlemmerne formue – uden at medlemmerne har været informeret, langt mindre spurgt, herom.

Eksemplet taler for, at **det pålægges foreninger og selskaber omfattet af lovindgrebet at åbne generalforsamlingen (in casu det ordinære repræsentantskabsmøde) for pressen.**

Det vil i øvrigt mindske forvirringen på området, om **foreninger og selskaber (fmba'er og smba'er) ved lov afskæres fra om sig selv at benytte misvisende betegnelser som fonde eller selvejende institutioner.**

Med venlig hilsen

Charlotte Lindholm
direktør
Dansk Aktionærforening
E-mail: charlotte@shareholders.dk